

D E C I Z I E

03 iunie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele,

judecătorul:

Judecătorii:

Valeriu Doagă

Ala Cobăneanu, Nadejda Toma

Maria Ghervas, Sveatoslav Moldovan

examinând recursul declarat de Frunză Tudor și Verbițchi Valentina, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Bunescu Svetlana împotriva lui Frunză Tudor și Verbițchi Valentina, intervenient accesoriu Oficiul Cadastral Teritorial Soroca cu privire la declararea nulității contractului de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață, obligarea restituirii bunurilor primite, evacuarea din imobil și compensarea cheltuielilor de judecată, împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 11 decembrie 2014, prin care s-a respins apelul declarat de Frunză Tudor și Verbițchi Valentina și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Soroca din 18 martie 2014, prin care acțiunea a fost admisă parțial

c o n s t a t ă :

La 20 aprilie 2010 Marinescu Ion a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Frunză Tudor și Verbițchi Valentina cu privire la declararea nulității contractului de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată Marinescu Ion a indicat că defunctul Marinescu Alexandru a fost unchiul său pe linia tatălui și a locuit în casa nr. 88, strada Alexandru cel Bun, orașul Soroca.

La 17 septembrie 2008 Marinescu Alexandru a întocmit testament, prin care a testat toată averea pe numele său.

Marinescu Alexandru a eliberat pe numele său două procuri, prin care a fost împuternicit să primească plata de arendă a cotei agricole situată în satul Stoicani, raionul Soroca și să ridice sau depună bani la contul de depozit și contul bancar de la banca comercială „Moldova-Agroindbank” societate pe acțiuni.

La 20 ianuarie 2010 Marinescu Alexandru a decedat și adresându-se la notar pentru acceptarea moștenirii a aflat că la 16 decembrie 2009 Marinescu Alexandru a încheiat cu Frunză Tudor și Verbițchi Valentina contract de înstrăinare a casei cu condiția întreținerii pe viață.

Consideră că contractul de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață este lovit de nulitate, deoarece contravine bunelor moravuri.

Tudor Frunză este șef al Direcției Asistență Socială și Protecție a Familiei a Consiliului raional Soroca, iar Verbițchi Valentina este angajata acestei instituții.

Pârâții abuzând de situația de serviciu, s-au comportat viclean și dolosiv cu Marinescu Alexandru determinându-l la încheierea acestui contract.

Semnătura de pe contractul de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață nu îi aparține lui Marinescu Alexandru.

Cere Marinescu Ion declararea nulității contractului de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață a casei de locuit numărul cadastral 7801111.564.01., construcțiilor accesorii cu suprafața de 23,1 m.p., numărul cadastral 7801111.564.05 și cu suprafața de 8 m.p. numărul cadastral 7801111.564.06, situate în orașul Soroca, str. Alexandru cel Bun, 88 încheiat între Marinescu Alexandru, Frunză Tudor și Verbițchi Valentina, autentificat de notarul Radu Iuliana la 16 decembrie 2009 sub numărul 6334 și compensarea cheltuielilor de judecată (f.d. 2-4 vol. I).

Prin procura din 11 mai 2010 reprezentanții societății cu răspundere limitată „Dominio Iure” – Cara Valentin și Pușcaș Ruslan au fost împuterniciți de Bunescu Svetlana să-i reprezinte interesele în instanța de judecată cu dreptul de a depune cerere de chemare în judecată, de a majora sau reduce cuantumul pretențiilor, de a ataca hotărârea judecătorească, etc. (f.d. 37-38, vol. I).

La 01 iunie 2010 reprezentantul Cara Valentin a depus în interesele Svetlanei Bunescu cerere de chemare de judecată împotriva lui Frunză Tudor și Verbițchi Valentina, intervenient accesoriu Oficiul Cadastral Teritorial Soroca cu privire la rezoluțiunea contractului de vânzare-cumpărare și obligarea restituirii bunurilor primite.

În motivarea cererii de chemare în judecată reprezentantul Cara Valentin a indicat că la 28 octombrie 2009 Marinescu Alexandru a testat Svetlanei Bunescu toată averea ce constă din casa de locuit, construcțiile accesorii și terenul aferent construcțiilor din strada Alexandru cel Bun, 88, or. Soroca.

La 16 decembrie 2009 Marinescu Alexandru a încheiat cu Frunză Tudor și Verbițchi Valentina contract de vânzare-cumpărare a imobilului.

Pârâții nu au executat obligația de plată a prețului imobilului și contractul urmează a fi rezoluționat.

Cere reprezentantul Cara Valentin rezoluțiunea contractului de vânzare-cumpărare nr. 6334 din 16 decembrie 2009 a casei de locuit cu suprafața de 93,3 m.p., a lotului de teren cu suprafața de 0,077 ha și celelalte bunuri din or. Soroca, str. Alexandru cel Bun 88 și obligarea restituirii bunurilor primite în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 6334 (f.d. 23-25, vol. I).

Prin încheierea Judecătoriei Soroca din 24 iunie 2010 s-au conexat într-un sigur proces cererea de chemare în judecată depusă de Bunescu Svetlana și cererea de chemare în judecată depusă de Marinescu Ion (f.d. 17, vol. 1).

La 23 decembrie 2010 reprezentantul Cara Valentin a depus cerere de concretizare a pretențiilor solicitând anularea contractului de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață nr. 6334 din 16 decembrie 2009, obligarea restituirii bunurilor primite, evacuarea din imobil fără acordarea altui spațiu locativ și compensarea cheltuielilor de judecată (f.d. 72-74, vol. I).

În ședința de judecată din 04 februarie 2011 Marinescu Ion a renunțat la acțiune invocând că în proces a intervenit Bunescu Svetlana pe numele căreia Marinescu Alexandru la 28 octombrie 2009 a lăsat testament în privința bunului imobil litigios (f.d. 140, vol. I).

Prin încheierea Judecătoriei Soroca din 04 februarie 2011 s-a admis renunțul lui Marinescu Ion de la acțiune și s-a încetat procesul în baza acestei cereri (f.d. 141, vol. I).

Prin hotărârea Judecătoriei Soroca din 13 iulie 2011 s-a respins ca fiind neîntemeiată acțiunea Svetlanei Bunescu.

S-au menținut măsurile de asigurare dispuse prin încheierile judecătorești din 21 aprilie 2010 și 17 iunie 2010 până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești (f.d. 171-173, vol. I).

La 15 august 2011 reprezentantul Pușcaș Ruslan a declarat în interesele Svetlanei Bunescu apel împotriva hotărârii Judecătoriei Soroca din 13 iulie 2011 (f.d. 177-179, vol. I).

Curtea de Apel Bălți prin decizia din 20 decembrie 2011 a respins apelul declarat de Bunescu Svetlana și a menținut hotărârea Judecătoriei Soroca din 13 iulie 2011 (f.d. 207-209, vol. I).

La 13 aprilie 2012 Bunescu Svetlana a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 20 decembrie 2011 (f.d. 214-217, vol. I).

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 03 octombrie 2012 s-a admis recursul declarat de Bunescu Svetlana, s-au casat decizia Curții de Apel Bălți din 20 decembrie 2011, hotărârea Judecătoriei Soroca din 13 iulie 2011 și s-a restituit pricina la rejudecare la Judecătoria Soroca, în alt complet de judecată (f.d. 238-247, vol. I).

Judecătoria Soroca prin hotărârea din 18 martie 2014 a admis parțial acțiunea Svetlanei Bunescu.

A declarat nul contractul de înstrăinare a imobilului cu condiția întreținerii pe viață nr. 6334 din 16 decembrie 2009 încheiat între Marinescu Alexandru cu Frunză Tudor și Verbițchi Valentina.

S-a evacuat Verbițchi Valentina din imobilul din str. Alexandru cel Bun, 88, or. Soroca (f.d. 152, 161-163, vol. II).

La 14 aprilie 2014 Frunză Tudor și Verbițchi Valentina au declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Soroca din 18 martie 2014 (f.d. 175-182, vol. II).

Curtea de Apel Bălți prin decizia din 11 decembrie 2014 a respins apelul declarat de Frunză Tudor și Verbițchi Valentina și a menținut hotărârea Judecătoriei Soroca din 18 martie 2014 (f.d. 214-226, vol. II).

La 19 martie 2015 Frunză Tudor și Verbițchi Valentina au declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 11 decembrie 2014, solicitând admiterea acestuia, casarea ambelor hotărâri judecătorești și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea cererii de recurs Frunză Tudor și Verbițchi Valentina au invocat că instanța de apel nu a indicat standardele morale, etice și de comportament profesional pe care le-au încălcat și gravitatea acestora și nu a ținut cont că Verbițchi Valentina activează în calitate de lucrător social, nu în calitate de asistent social.

Instanțele de judecată eronat au concluzionat că prestarea serviciilor sociale persoanelor aflate în dificultate este una din atribuțiile lor de serviciu, deoarece prestarea acestor servicii este prevăzută de Legea asistenței sociale nr. 547-XV din 25 decembrie 2003, iar limita lor de Legea bugetului de stat, instanțele de judecată neefectuând o delimitare dintre atribuțiile de serviciu și aportul lor ca persoane fizice.

Contractul de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață a fost încheiat la inițiativa lui Marinescu Alexandru, după o perioadă îndelungată de timp de acordare a îngrijirii.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Prin referința depusă la 05 mai 2015 Bunescu Svetlana a solicitat respingerea recursului.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție prin încheierea din 20 mai 2015 a considerat recursul admisibil, fără a prejudicia fondul.

În conformitate cu art. 441 și art. 442 alin. (1) Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului, verificând în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi probe.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând argumentele invocate de Frunză Tudor și Verbițchi Valentina în cererea de recurs pe baza materialelor din dosar și a referinței depuse de Bunescu Svetlana, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este depus în termen, neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea hotărârilor judecătorești din următoarele motive.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Curtea de Apel Bălți a expediat în adresa părților copia deciziei din 11 decembrie 2014 la 20 ianuarie 2015 (f.d. 227, vol. II).

Decizia instanței de apel a fost recepționată de Frunză Tudor la 23 ianuarie 2015, iar de către Verbițchi Valentina la 28 ianuarie 2015 (f.d. 229, 230, vol. II).

Prin urmare, recursul declarat de Frunză Tudor și Verbițchi Valentina la 19 martie 2015 este depus în termen.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Din actele pricinii rezultă că la 17 septembrie 2008 Marinescu Alexandru a întocmit la notarul Boldescu Radu testament, prin care a testat toată averea ce îi va aparține în ziua decesului lui Marinescu Ion (f.d. 8, vol. I).

Marinescu Alexandru la 28 octombrie 2009 a testat toată averea ce îi va aparține în ziua decesului, și anume casa de locuit cu terenul aferent, care se află în orașul Soroca, str. Alexandru cel Bun, 88, Svetlanei Bunescu, întocmind în acest sens testamentul nr. 5759 la notarul privat Rodica Șoimu (f.d. 30, vol. I).

La 16 decembrie 2009 a fost încheiat contract de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață, prin care Marinescu Alexandru a înstrăinat lui Frunză Tudor și Verbițchi Valentina casa de locuit individuală cu suprafața de 93,3 m.p., cu construcții accesorii cu suprafața de 23,1 m.p. și 8,0 m.p., situate pe adresa orașul Soroca, str. Alexandru cel Bun, 88, numerele cadastrale 7801111.564.01, 7801111.564.05 și 7801111.564.06 în schimbul acordării întreținerii pe tot restul vieții și suportării cheltuielilor de înmormântare potrivit obiceiului locului (f.d. 5, vol. I).

La 20 ianuarie 2010 Marinescu Alexandru a decedat (f.d. 6, vol. I).

La 11 februarie 2010 Bunescu Svetlana a depus la notar declarație privind acceptarea succesiunii (f.d. 32, vol. I).

Prin certificatul de calitate de moștenitor nr. 6055 din 19 noiembrie 2010 Bunescu Svetlana a fost recunoscută moștenitoare a averii lui Marinescu Alexandru (f.d. 33, vol. I).

Bunescu Svetlana a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Frunză Tudor și Verbičhii Valentina cu privire la declararea nulității contractului de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață.

Instanțele judecătorești au emis hotărârile judecătorești sus-menționate.

Judecând pricina în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a constatat că prima instanță și instanța de apel a examinat pricina cu aplicarea corectă a normelor de drept material și procedural.

În ședința de judecată s-a constatat că Tudor Frunză activează în calitate de șef al Direcției Asistență Socială și Protecție a Familiei a Consiliului raional Soroca, iar Verbičhi Valentina activează în calitate de asistent social în cadrul acestei instituții.

Conform fișei de post a lui Frunză Tudor în lista responsabilităților este indicată obligația de a respecta standardele morale, etice și de comportament profesional (f.d. 31, vol. II).

Conform art. 1 Legea asistenței sociale nr.547-XV din 25 decembrie 2003, *asistent social* – persoană cu studii speciale în domeniu, deținătoare a diplomei de licență sau de masterat, care prestează servicii sociale persoanelor și familiilor care temporar se află în dificultate și care, din motive de caracter economic, social, fizic sau psihologic, nu sînt în stare să își asigure prin mijloace și eforturi proprii un nivel decent de viață.

Conform art. 9 Legea asistenței sociale nr.547-XV din 25 decembrie 2003, asistența socială se acordă sub formă de servicii sociale și de prestații sociale.

Conform art. 15 alin. (4) Legea asistenței sociale nr.547-XV din 25 decembrie 2003, personalul din sistemul de asistență socială este obligat să respecte legislația și normele eticii profesionale stabilite

Conform art. 11 alin. (1), (2) și (5) Legea privind Codul de conduită a funcționarului public nr. 25-XVI din 22 februarie 2008, funcționarului public îi este interzis să solicite sau să accepte cadouri, servicii, favoruri, invitații sau orice alt avantaj, destinate personal acestuia sau familiei sale.

Interdicția specificată la alin.(1) nu se aplică în privința cadourilor simbolice, celor oferite din politete sau primite cu prilejul anumitor acțiuni de protocol și a căror valoare nu depășește limitele stabilite de Guvern.

Dacă funcționarului public i se propune un cadou, serviciu, favor, invitație sau orice alt avantaj necuvenit, el trebuie să ia măsurile necesare pentru a-și asigura protecția: a) să refuze avantajul necuvenit; acesta nu trebuie acceptat pentru a fi folosit ca probă; b) să se asigure cu martori, inclusiv dintre colegii de serviciu; c) să înscrie detaliat aceste acțiuni într-un registru special; d) să raporteze imediat această tentativă autorităților competente; e) să-și desfășoare activitatea corespunzător, în special cea pentru care i s-a oferit avantajul necuvenit.

Conform art. 9 alin. (1) lit. a) și b) Legea nr.16-XVI din 15 februarie 2008 cu privire la conflictul de interese, persoana prevăzută la art.3 va informa imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării, în scris, șeful ierarhic sau organul ierarhic superior despre:

a) interesul, al său ori al persoanelor apropiate, legat de decizia pe care trebuie să o ia personal sau la luarea căreia trebuie să participe, ori de acțiunea pe care trebuie să o întreprindă în îndeplinirea atribuțiilor sale de serviciu;

b) calitatea, a sa ori a persoanelor apropiate, de fondator, acționar, asociat, membru al consiliului de administrație, membru al comisiei de control sau de revizie a

unei persoane juridice (comerciale sau necomerciale), dacă această persoană juridică a primit de la organizația publică în care activează bunuri, inclusiv mijloace bănești, credite garantate de stat ori de autoritatea administrației publice locale sau o comandă de achiziție publică.

Conform art. 12 alin. (1) Legea nr. 16 -XVI 15 februarie 2008 cu privire la conflictul de interese, actele administrative emise/adoptate sau actele juridice încheiate de persoanele prevăzute la art.3 cu încălcarea dispozițiilor art.9 alin.(1) sînt lovite de nulitate.

Frunză Tudor și Verbițchi Valentina nu au prezentat probe că au declarat despre încheierea contractului de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață în modul prevăzut de lege.

Bunescu Svetlana a invocat că contractul de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață contravine legii, ordinii publice și bunelor moravuri.

Conform art. 220 alin. (1) și (2) Codul civil, actul juridic sau clauza care contravin normelor imperative sînt nule dacă legea nu prevede altfel.

Actul juridic sau clauza care contravin ordinii publice sau bunelor moravuri sînt nule.

Așadar, instanțele de judecată corect au admis acțiunea Svetlanei Bunescu și au declarat nul contractul de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață, pe motiv că a fost încheiat cu încălcarea prevederilor legale.

Ordinea publică este privită ca o totalitate de dispoziții legale imperative de drept public și de drept privat ce urmăresc ca finalitate apărarea instituțiilor și valorilor fundamentale ale societății, ocrotirea socială a tuturor persoanelor, a drepturilor și libertăților omului, precum și dezvoltarea economică a țării.

Prin urmare, contravine bunelor moravuri situația în care printr-un contract cu caracter civil, persoana își asumă obligații care țin de competența autorității în care el este angajat, aceste obligații fiind incluse în atribuțiile sale de serviciu.

Nu poate fi reținut argumentul că doar părțile contractante au dreptul de a cere nulitatea contractului de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață.

Or, conform art. 217 alin. (1) Codul civil, nulitatea absolută a actului juridic poate fi invocată de orice persoană care are un interes născut și actual. Instanța de judecată o invocă din oficiu.

Prin urmare, Bunescu Svetlana în calitate de moștenitoare a averii lui Marinescu Alexandru este în drept să se adreseze cu prezenta acțiune.

Nu constituie temei de respingere a acțiunii argumentul că Bunescu Svetlana se eschiva să acorde întreținere lui Marinescu Alexandru.

În perioada de la 29 octombrie 2009 până la 30 noiembrie 2009 Bunescu Svetlana a fost internată în spital (f.d. 41, vol. 1).

Este apreciat critic argumentul recurenților că au participat la gazificarea casei de locuit.

Or, prin răspunsul din 11 ianuarie 2011 societatea cu răspundere limitată „Florești-Gaz”, filiala „Soroca-Gaz” a comunicat că anume Marinescu Alexandru a solicitat organizarea accesului la rețeaua de gaze de uz comun, pentru a face posibilă gazificarea casei de locuit individuale (f.d. 77, vol. I).

Mai mult ca atât, prin răspunsul din 17 februarie 2011 banca comercială „Victoriabank” societate pe acțiuni a comunicat că în perioada noiembrie 2009-ianuarie 2010 au fost efectuate ridicări de numerar de către Marinescu Alexandru și

Verbițchi Valentina, în baza procurii din 24 decembrie 2009, în sumă totală de 23 825,20 lei (f.d. 144, vol. I).

În afara de aceasta, conform art. 22 alin. (1) Legea asistenței sociale nr.547-XV din 25 decembrie 2003, acțiunile de asistență socială se finanțează de la bugetul de stat, de la bugetele unităților administrativ-teritoriale, din fondurile republican și locale de susținere socială a populației, din donații, sponsorizări, precum și din contribuțiile beneficiarilor de asistență socială.

Verbițchi Valentina și Frunză Tudor au fost în imposibilitate de a delimita care acțiuni de acordare a îngrijirii lui Marinescu Alexandru au fost efectuate în scopul îndeplinirii sarcinilor de serviciu și care în scopul executării contractului de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că instanța de apel și prima instanță au examinat pricina sub toate aspectele și au emis hotărâri legale, iar argumentele invocate de Frunză Tudor și Verbițchi Valentina în cererea de recurs poartă caracter declarativ, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține hotărârile judecătorești.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a), alin. (3) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e

Se respinge recursul declarat de Frunză Tudor și Verbițchi Valentina.

Se menține decizia Curții de Apel Bălți din 11 decembrie 2014 și hotărârea Judecătoriei Soroca din 18 martie 2014, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Bunescu Svetlana împotriva lui Frunză Tudor și Verbițchi Valentina, intervenient accesoriu Oficiul Cadastral Teritorial Soroca cu privire la declararea nulității contractului de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață, obligarea restituirii bunurilor primite, evacuarea din imobil și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul:

Valeriu Doagă

Judecătorii:

Ala Cobăneanu

Nadejda Toma

Maria Ghervas

Sveatoslav Moldovan